

ПОДАТКИ

Нові правила спрощеної системи оподаткування

З 1 січня 2012 року набирає чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» від 04.11.2011 року № 4014-VI. Відповідно до Закону ведення малого бізнесу за спрощеною системою зазнає певних змін, насамперед відбудеться поділ на групи платників єдиного податку:

Перша категорія буде стосуватись підприємств-спрощенців, у яких сума доходу не буде перевищувати 150 тисяч гривень, ставка єдиного податку буде складати від 1 до 10 % мінімальної заробітної плати. Вказана категорія «спрощенців» не повинна мати найманих працівників. **До другої** категорії будуть відноситись підприємці, у яких дохід не перевищуватиме 1 мільйон гривень, а кількість найманих працівників — до 10 осіб, ставка єдиного податку складатиме від 2-х до 20 % мінімальної заробітної плати. **Третя категорія** буде стосуватись підприємств, у яких сума виручки не перевищуватиме 3 мільйони гривень, а кількість працюючих — 20 осіб. Щодо ставки оподаткування цієї категорії, то вона складатиме 5 % без сплати податку на додану вартість та 3 % у випадку паралельної реєстрації платником ПДВ.

Суб'єкти господарювання, які були платниками єдиного податку відповідно до Указу Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» або фіксованого податку відповідно до розділу IV Декрету Кабінету Міністрів України «Про прибутковий податок з громадян», а також юридичні і фізичні особи - підприємці, які були платниками інших податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України, та прийняли рішення з 1 січня 2012 року перейти на спрощену систему оподаткування відповідно до норм Закону №4014 і відповідають вимогам статті 291 Податкового кодексу України, **подають відповідну заяву не пізніше 25 січня 2012 року.**

Для визначення обсягу доходу, що дає право на застосування спрощеної системи оподаткування у 2012 році суб'єктами господарювання, які не були платниками єдиного чи фіксованого податку, дохід від провадження господарської діяльності, одержаний у 2011 році, перераховується з урахуванням норм статті 292 Податкового кодексу України. Тобто, заява щодо вибору спрощеної системи подається не пізніше 25 січня 2012 року. При цьому, Свідоцтво про сплату єдиного податку на 2011 рік є дійсним до отримання нового свідоцтва, виданого за новими правилами, але не пізніше ніж до 1 червня 2012 року.

Всі групи	5) у разі здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування, або невідповідності вимогам організаційно-правових форм господарювання	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності або відбулася зміна організаційно-правової форми	п.п.298.2.3
Всі групи	6) у разі перевищення чисельності фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено таке перевищення	п.п.298.2.3
Всі групи	7) у разі здійснення видів діяльності, не зазначених у свідоцтві платника єдиного податку - фізичної особи - підприємця	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності	п.п.298.2.3
Всі групи	8) у разі сплати до закінчення граничного строку погашення податкового боргу, що виник у платника єдиного податку протягом двох послідовних кварталів	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому погашено такий податковий борг.	п.п.298.2.3

Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування (п.298.1 ст.298 Кодексу)

Група	Фізичні особи - підприємці	Термін подання заяви	Є платником єдиного податку	Норма Кодексу	Термін видачі Свідоцтва	Норма Кодексу
1, 2 група	Новостворені	до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація фізичної особи - підприємця	з 1 числа місяця, наступного за місяцем, у якому виписано свідоцтво платника єдиного податку.	п.п.298.1.2	у день отримання органом ДПС заяви щодо обрання спрощеної системи оподаткування.	п.п.299.6
3 група	Новостворені	до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація фізичної особи - підприємця	з дня їх державної реєстрації	п.п.298.1.2	у день отримання органом ДПС заяви щодо обрання спрощеної системи оподаткування.	п.п.299.6
1, 2, 3 групи	Які є платниками інших податків і зборів	не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. Таке рішення може бути прийняте один раз протягом календарного року	з 1 числа кварталу	п.п.298.1.4	протягом 10 календарних днів з дня подання заяви.	п.п.299.5

Порядок відмови від спрощеної системи оподаткування (п.298.2 ст.298 Кодексу)

Група	Підстава	Період переходу	Умова	Норма Кодексу
Для відмови від спрощеної системи оподаткування суб'єкт господарювання не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового календарного кварталу (року) подає до органу державної податкової служби заяву.				
Самостійна відмова від спрощеної системи оподаткування				
Всі групи	у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування	(за умови відсутності непогашених податкових зобов'язань чи податкового боргу з єдиного податку та/або інших податків і зборів, які платники єдиного податку сплачують відповідно до цієї глави).	п.п.298.2.2
Обов'язковий перехід на сплату інших податків і зборів				
1, 2 групи	1) у разі перевищення протягом календарного року обсягу доходу	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;	у разі нездійснення переходу на застосування іншої ставки	п.п.298.2.3
3 група	2) у разі перевищення протягом календарного року встановленого підпунктом 3 пункту 291.4 статті 291 Кодексу (300000грн.)	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;	платники єдиного податку 1 і 2 груп, які використали право на застосування інших ставок , встановлених для 3 групи	п.п.298.2.3
3 група	3) у разі перевищення протягом календарного року встановленого обсягу доходу	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;		п.п.298.2.3
Всі групи	4) у разі застосування платником єдиного податку іншого способу розрахунків, ніж зазначені у пункті 291.7 статті 291 цього Кодексу	з 1 числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено такий спосіб розрахунків		п.п.298.2.3

ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ (ФІЗИЧНИХ ОСІБ) (порівняння 2011-2012)

2011		2012		
Вид обмеження	Підстава	Група	Вид обмеження	Підстава
ЩОДО ОБСЯГУ ВИРУЧКИ (ДОХОДУ)				
Обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує 500 тис. грн.	Абз. 2 ст. 1 Указу № 727	Перша група	Обсяг доходу протягом календарного року не перевищує 150000 гривень;	п.291.4 Кодексу
		Друга група	Обсяг доходу протягом календарного року не перевищує 1000000 гривень;	п.291.4 Кодексу
		Третя група	Обсяг доходу протягом календарного року не перевищує 3000000 гривень;	п.291.4 Кодексу
ЩОДО ЧИСЕЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ				
У трудових відносинах, включаючи членів сімей, протягом року перебуває не більше 10 осіб	Абз. 2 ст. 1 Указу № 727	Перша група	Не використовують працю найманих осіб	п.291.4 Кодексу
		Друга група	Не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб	п.291.4 Кодексу
		Третя група	Не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 20 осіб	п.291.4 Кодексу
		* При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку - фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку.		п.291.4.1 Кодексу
ЩОДО РОЗРАХУНКІВ				
Суб'єкти підприємницької діяльності - юридичні особи, які перейшли на спрощену систему оподаткування за єдиним податком, не мають права застосовувати інший спосіб розрахунків за відвантаженою продукцією, крім готівкового та безготівкового розрахунків коштами.	Абз. 6 ст. 1 Указу № 727	Всі групи	Платники єдиного податку повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій).	п.291.6 Кодексу
ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ				
		1 група	Здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню	п.291.4 Кодексу
		2 група	Здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства Для цього підпункту не поширюється на фізичних осіб - підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005). Такі фізичні особи - підприємці належать виключно до третьої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для третьої групи;	п.291.4 Кодексу
НЕ МОЖУТЬ ЗДІЙСНЮВАТИ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ				
		Суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи - підприємці), які здійснюють:		
Діяльність у сфері грального бізнесу (в тому числі діяльність, пов'язана із		Всі групи	1) діяльність з організації, проведення азартних ігор;	п.291.5.1 Кодексу

ПОДАТКИ

влаштуванням казино, інших гральних місць (домів), гральних автоматів з грошовим або майновим вигрешем, проведенням лотерей (у тому числі державних) та розіграшів з видачею грошових вигрешів у готівковій або майновій формі)	Абз. 4 п. 4 Прикінцевих положень Закону № 2505			
Обмін іноземної валюти		Всі групи	2) обмін іноземної валюти;	п.291.5.1 Кодексу
Не можуть займатися: виробництвом підкацизних товарів; • експортом, імпортом та оптовим продажем підкацизних товарів; • оптовим та роздрібним продажем підкацизних пально-мастильних матеріалів	Абз. 5 п. 4 Прикінцевих положень Закону № 2505	Всі групи	3) виробництво, експорт, імпорт, продаж підкацизних товарів (крім роздрібного продажу пально-мастильних матеріалів в емностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);	п.291.5.1 Кодексу
Суб'єкти підприємницької діяльності – фізичні особи, які займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи і здійснюють торгівлю лікєро-горілчаними та тютюновими виробами, пально-мастильними матеріалами	Указ № 727			
Видобуток та виробництво дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення Оптова, роздрібна торгівля промисловими виробами з дорогоцінних металів, що підлягають ліцензуванню відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»	Абз. 6 п. 4 Прикінцевих положень Закону № 2505	Всі групи	4) видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення;	п.291.5.1 Кодексу
		Всі групи	5) видобуток, реалізацію корисних копалин;	п.291.5.1 Кодексу
		Всі групи	6) діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України «Про страхування», сюрвейсерами, аварійними комісарами та аджастерами, визначеними розділом III цього Кодексу;	п.291.5.1 Кодексу
		Всі групи	7) діяльність з управління підприємствами;	п.291.5.1 Кодексу
		Всі групи	8) діяльність з надання послуг пошти та зв'язку;	п.291.5.1 Кодексу
Діяльність з перепродажу предметів мистецтва, колекціонування та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату (тобто діяльність осіб, що є дилерами у розумінні пп. «б» п. 82.2 ст. 82 Закону України «Про податок на додану вартість»)	Пункт 2 Прикінцевих положень Закону № 535	Всі групи	9) діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;	п.291.5.1 Кодексу
		Всі групи	10) діяльність з організації, проведення гастролейних заходів;	п.291.5.1 Кодексу
		1,2,3 групи	Фізичні особи - підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження (група 74.3 КВЕД ДК 009:2005), діяльність у сфері аудиту;	п.291.5.2 Кодексу
		1,2,3 групи	Фізичні особи - підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлові приміщення, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;	п.291.5.3 Кодексу
Довірчі товариства, страхові компанії, банки, ломбарди, інші фінансово-кредитні та небанківські фінансові установи	Закон № 2063, Указ № 727	Всі групи	Страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;	п.291.5.4 Кодексу
Суб'єкти підприємницької діяльності, у статутному фонді яких частки, що належать юридичним особам – учасникам та засновникам даних суб'єктів, які не є суб'єктами малого підприємництва, перевищують 25 відсотків	Абз. 4 ст. 7 Указу № 727	4 група	Суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює або перевищує 25 відсотків;	п.291.5.5 Кодексу
		4 група	Представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;	п.291.5.6 Кодексу

		Всі групи	Фізичні та юридичні особи - нерезиденти;	п.291.5.7 Кодексу
Заява подається не пізніше ніж за 15 днів до початку наступного звітного (податкового) періоду (кварталу) за умови сплати всіх установлених податків та обов'язкових платежів за попередній звітний (податковий) період.	Абз. 4 ст. 4 Указу № 727	Всі групи	Суб'єкти господарювання, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).	п.291.5.8 Кодексу

Порядок реєстрації (перереєстрації) платників єдиного податку на 2012 рік

З 1 січня 2012 року набирають чинності зміни до Податкового кодексу України щодо застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, внесені Законом України від 04.11.2011р. № 4014-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» (далі – Закон № 4014). Зокрема, зміни стосуються і порядку реєстрації (перереєстрації) платників єдиного податку.

Відповідно до норм пп. «г» п. 5 Прикінцевих положень Закону № 4014, якщо суб'єкт господарювання (як юридична особа, так і фізична особа – підприємець) вирішить стати платником єдиного податку з 1 січня 2012 року незалежно від того, на якій системі він перебував у 2011 році, він може це зробити, подавши відповідну заяву не пізніше 25 січня 2012 року.

При цьому згідно положень пп. «г» п. 5 Прикінцевих положень Закону №4014, ті суб'єкти господарювання, які в минулому 2011 році працювали на єдиному податку або на фіксованому патенті та мають на руках Свідоцтво платника єдиного податку або чинний фіксований патент, зможуть змінити свої нинішні документи на нове Свідоцтво платника єдиного податку протягом півроку – не пізніше 31 травня 2012 року.

Свідоцтво платника єдиного податку тепер буде видаватись безстроково (раніше видавали на один рік), і як раніше – безоплатно, протягом 10 календарних днів після подання заяви (норми п. 299.3, 299.5 ст. 299 Податкового кодексу України).

Новостворення суб'єктам підприємництва (як юридичним особам, так і фізичним особам – підприємцям), які до кінця місяця, в якому відбулася їх реєстрація, подали заяву про обрання спрощеної системи оподаткування, свідоцтво видається за нормами п. 299.6 ст. 299 Податкового кодексу України у день отримання органом державної податкової служби заяви щодо обрання спрощеної системи оподаткування.

Якщо у процесі діяльності платника єдиного податку відбуваються зміни: по найменуванню - у юридичної особи або прізвищу, імені, по батькові фізичної особи – підприємця, то платники єдиного податку зобов'язані подати заяву за формою, встановленою Міністерством фінансів України протягом місяця з дня виникнення таких змін (п. 298.5 ст. 298 Податкового кодексу України); у платників єдиного податку I та II груп - по податковій адресі; місцю проведення господарської діяльності, то такі платники зобов'язані подати заяву за формою, встановленою Міністерством фінансів України не пізніше 20 числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися такі зміни; у платників єдиного податку III та IV груп - по податковій адресі; місцю проведення господарської діяльності, то такі платники зобов'язані подати заяву за формою, встановленою Міністерством фінансів України разом з податковою декларацією за податковий (звітний) період, у якому відбулися такі зміни. **Зміни до виданого Свідоцтва вносяться органом державної податкової служби в день подання заяви (п.299.12 ст. 299 Податкового кодексу України).**

Разом з тим, нормою п. 299.13 ст. 299 Податкового кодексу України передбачено, що за бажанням платник єдиного податку може замінити свідоцтво та отримати нове свідоцтво, якщо відбулись описані вище зміни, а також відбулась зміна видів господарської діяльності. До отримання нового свідоцтва платник єдиного податку здійснює господарську діяльність на підставі раніше виданого свідоцтва, яке повертається органу державної податкової служби у день отримання нового свідоцтва.

Спрощена система оподаткування для юридичних осіб

З 1 січня 2012 року набирають чинності зміни до Податкового кодексу України щодо застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, внесені Законом України від 04.11.2011р. № 4014-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності». Вищезазначеним Законом змінено, зокрема, критерії, за умови виконання яких юридичні особи можуть перебувати на спрощеній системі оподаткування.

Юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми можуть обрати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності (4 група), якщо протягом календарного року відповідают сукупності таких критеріїв:

- середньооблікова кількість працівників не перевищує 50 осіб;
- обсяг доходу не перевищує 5000000 гривень;
- не здійснюють види діяльності, зазначені у п. 192.5 ст. 192 Податкового кодексу України (далі – Кодекс).

Ставки єдиного податку:

- 3 відсотки доходу - у разі сплати податку на додану вартість у загальному порядку;
- 5 відсотків доходу - у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку (без сплати ПДВ).

За подвійною ставкою податку оподатковуються:

- дохід, отриманий від діяльності, на яку не поширюється спрощена система оподаткування;
- дохід, отриманий при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж встановлений для платників єдиного податку;
- сума перевищення граничного обсягу доходу.

Слід звернути увагу на те, що з урахуванням норм пп. 4 п. 293.8 ст. 293 Кодексу ставка єдиного податку, визначена для юридичних осіб (четвертої групи) у розмірі **3 відсотки**, може бути обрана, зокрема, платником єдиного податку, що застосовує ставку єдиного податку в розмірі **5 відсотків**, у разі **постачання ним послуг (робіт) платникам податку на додану вартість і якщо обсяг такого постачання за останні 12 календарних місяців сукупно перевищує обсяг, визначений пунктом 181.1 статті 181 розділу V Кодексу**, та реєстрації такого платника єдиного податку платником податку на додану вартість у порядку, встановленому розділом V Кодексу, шляхом подання заяви щодо зміни ставки єдиного податку не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснено реєстрацію платником податку на додану вартість.

Тобто, Кодексом передбачена можливість (за бажанням платника) змінити ставку єдиного податку з 5% на 3% при умові постачання послуг (робіт) платникам податку на додану вартість і якщо обсяг такого постачання за останні 12 календарних місяців сукупно перевищує обсяг, визначений п. 181.1 ст. 181 розділу V Кодексу.

До уваги платників єдиного податку – фізичних осіб!

Державна податкова адміністрація у м. Києві повідомляє, що рішенням Київської міської ради від 01.12.2011 року № 722/6958 встановлені ставки єдиного податку для суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності та віднесені до першої та другої групи платників єдиного податку в такому розмірі:

- для першої групи – 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року;
- для другої групи – 20 відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Статтю 13 Закону України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» від 22.12.2011 року № 4282-VI розмір мінімальної заробітної плати на 1 січня 2012 року встановлено 1073 гривні.

Таким чином, ставки єдиного податку для суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності та віднесені до першої та другої групи платників єдиного податку, встановлено в таких розмірах:

- для першої групи – 107,30 грн на місяць;
- для другої групи – 214,60 грн на місяць.